

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szelvényét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatali illetéki előfizetés, hirdetésny, nyilttér és egyéb felzárolás.

Ismeretlen kéztől és névtelenül érkező közleményeket nem adunk ki.

A hirdetés díja:

Egy háromhasás petitsor térfogata 15 fillér. Többszöri hirdetésnél árkedezmény. Nyilttér-sora 50 fill.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben postautalványon eszközölhető. Hirdetést csak a kiadóhivatal veszt fel.

Újév reggelén.

Ismét egy év tünt le a mult nagy tengerébe, és midőn hátát adunk az egek Urának, hogy a mult szenvedéseiben, küzdelmeiben és örömeiben megsegítette az emberiséget, küszöbön buzgó fohászt küldünk hozzá, hogy a jövőre is reményt és erőt adjon.

Ezzel léptünk be az új 1909-ik évbe és midőn újévet kívánunk lapunk munkatársainak, előfizetőinek és olvasóinak, egyttal jelen számunkkal a harminczadik évfolyamot nyitjuk meg és új előfizetésre kérjük fel a t. közönséget.

Tekintélyes mult áll mögöttünk, melyre megelégedetten, lelki nyugalommal és bizonyos büszkességgel tekintünk vissza. Nemesak azért, mert e lap igyekezett a fennállása óta eltelt 29 év alatt a közönség tárgyilagossá, becsületes és hűséges organuma lenni, de azért is, mert ez idő alatt mindenkor annyi jó indulatot és szeretetet tapasztaltunk a vármegyei közönségtől, olvasóinktól és munkatársainktól, hogy arra méltán büszkék lehetünk.

Lapunk szerkesztőségének tagjai közt találják olvasóink a közélet több komoly, kimagasló alakját, s a tollforgatók szives készséggel keresik meg közleményeikkel a vármegye határára túl is elismert lapunkat.

Lapunk iránya továbbra is az eddigi marad, hiszen nincs okunk letérni arról az útról, melyen a közvélemény jóindulata támogatása és rokonszenve kísér bennünket.

Kérjük tehát a jövőben is a t. közönség szives támogatását.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona.
Félévre 4 korona.
Jegyzők és tanítóknak egész évre 4 korona.
Rimaszombat, 1909. január hó 1.

Tisztelettel:

a „Gömör-Kishont” szerk. és kiadóhivatala.

Vármegyei közkórházunk jubileuma.

A czímét jelen cikkünknek talán nem is egész helyesen választottuk meg, mert 25 év óta fennálló vármegyei közkórházunk sem maga nem jubilál, sem nem

TÁRCZA.**Búcsú az ó-évtől.**

Isten veled ó-é! Bucsuzzunk el szépen,
Nem látjuk mi egymást többé az új évben;
Öreg lettél nagyon, fáradt is vagy látom,
Sirod is kész immár, vár az örök álom.

Jót meg rosszat hoztál, a milyen volt kedved,
Megáldtad az embert, de oszt meg is verted.
Nyár követett tavaszt, öreg tél jött őszre,
Jutott öröm, bánat egész esztendőre.

Isten veled ó-é: Váljunk békességben,
Jó barátom voltál s nem rossz ellenségem.
A mi jót csak adtál, égnek érte hála!
S rosszat ha rám mértél, az sem volt hiába!

* * *

Katona az ember, küzdés, harcz az élet,
Csak ki bátran hárzol, arat dicsőséget.
Jó öreg esztendő! Az Isten megáldjon,
Nyomodba még szebb, jobb új esztendő szálljon!

Erdélyi Zoltán.

A new-yorki nőkről és egyébről.

Irtá: VÉRTESI KÁROLY

„Méz a világ öröme, mely körül legyekké röpülünk, amint hozzá érünk, ott ragad szárnyunk.” Müller.

Pezsgő élet uralkodott. Jövest—menést, gyönyörű amerikai nőket láttam a Luna Parkban. Egyik olyan volt, mint a Gráciák egyike, tüneményes, elbűvölő szemmel, tökéletes szépség volt. Egy szép kreolnő, általános feltűnést kelt. Tekintetemet alig bírom róla levenni. Más, körülrajongott viruló leány, arczfínomság, fényesen kiöltözködött édes asszony, lázba, mámorba ejtő, a képzeletet elbűvölő, Junó fejű isteni alak, arcz-

jubilálják, de talán e fontos momentum még eszébe sem jutott senkinek.

Mi azonban, kik élünk, éber figyelemmel kísérünk minden fontos mozzanatot, s tudomásunk van róla, hogy e kiváló közegészségügyi intézménynek 1883. évi január hó 1-én, tehát most 25 év előtt nyitották meg kapuit, nem nézhetünk el e fontos és mindnyájunkra becses pillanatot felett.

Azt egészen érhető dolognak találjuk, hogy a kórház maga, és illetve vezetősége és személyzete e forduló ponton nem ünnepel, mert hiszen ők nemes intenciójuknál fogva felülemelkednek a mindennapi életben, s mint kórházi tisztviselők és alkalmazottak nem abban a társadalmi körben értékesítik tudományukat és képességüket, hol csak az önhittség, a manapság nagy arányokat öltött hatalmi túltengés és hűség a fő jellemvonása, elismerése és ragyogó erénye az embereknek.

A kórházi orvosok, a kórházi tisztviselők és az ápoló irtalmas nővérek sorsa az, hogy távol a világ zajától, egy magasabb és ideálisabb pozícion, a felebaráti kötelességeknek, életük minden percét a szenvedő beteg emberiség ápolására fordítsák. Ők nem jutásokról, nem is ünnepeletről, de megadással, áldozatkészségről és engedelmességről vannak hívatva és utalva.

Kórházi orvosaink, lehet mondani életük nagy részét a kórház szürke falain belül, az idegölő fertőtlenítő szerek gázában, legében töltik el; az nem irtalmas nővérek pedig fáradságot és undort az ismerő önfeláldozással virrasztják át egész életüket a jajgató betegek szomorú ágyánál. A tisztviselők pedig éjt és napot egyenlővé téve görnyednek a gondnoki szobában, mert annak éjjel-nappal nyitva kell lenni a betegek és hajléktalanok előtt; és még a szolgálók is, kik odahaza a békés falusi életben irtóztak mindentől, megadással, zúgolódás nélkül segédkeznek az undorító, de nemes munkában, s nem marad egy szemernyi idejük sem a mulatságra, a csapatszék látogatásra vagy más szórakozásra.

Igy élnek az emberek a mi közkórházunkban is már 25 év óta minden feltűnés nélkül az ismeretlenség homályában azok előtt, kik a kórházat egy fényesen berendezett unalomölöző palotának képzelik. És erről az intézményről és ennek állandó lakosairól a 25-ik év forduló pontjánál senki meg nem emlékezik.

Pedig nagyon is megemlékezésre méltók ők, de még azok is, kik kórházunkat megalapították vagy abban résztvettek.

Néh: Szontagh Bertalan nagynevű alispánunk volt az, kinek alispániságához fűződik kórházunk megalapítása és felépítése. Jobb keze volt neki a nemes munkában *Bornemiszsa* László mostani alispánunk, akkori megyei tb. főjegyző és néh. dr. Szabó Samu megyei főorvos.

vonások, testvonalak összhangja. Idom, telt váll, termet, báj, formai tökély, kellem, a szemek csillamos pillantása, minden együtt volt — némely vérkeveréknél. Hajfűrt, az ottani tükörben történt megállapítás, elrendezés szerint. Orr, kaukázusi metszéssel. Beszéd, lágy fuvola hangon.

A mi fogalmunk szerinti női szépségről van a szó, mert ez a különféle népek szerint változik. A Sandvich-szigeteken a nő szépségét, annak testi sulya szerint ítélik meg. Az afrikai vad népek fejedelmei megkivánják, hogy a menyasszonyok, fűrészlő módra ráspolyozza ki a fogait. Jáva-szigeten hazaküldik a menyasszonyt, ha olyan állapotban van, a milyen nálunk kötelező. Olyan népek is vannak, melyek a kebelhalmokat tornáltatják el. Kínában a tekete fog, a ferde, de kerek szem és a kis láb tartozik a nő szépség fogalmához. Utóbbiért, megnyomortításában, nagy kinoknak teszik ki magukat a kínai nők. Leányok a szemöldöküket kitépik, mert így szebbnek tartják a magukat. Törökországban ellenben aranyneket festik a szemöldökükre, hajukat vörösbre. Japánban az aranyozott, Indiában a pirosra festett fog tetszik. Perzsiában, nőknél is a nagy orr hódít, az örökség is ennek az arányában jár a fiu gyermekeknek. Másból, a gyermek orrát piszére nyomkodják. A grönlandi nők sárga, sötét kék színre festik a képüket. Más nők, fűzővel nyögözik le keblüket. Lehetne még toltatni, de elég ebből ennyi. Az emberek izlése is változik az időben, főleg hajzat dolgában. A XIV. században vörös, XV-ben barna, a XVI-ban a fekete, a XVII-ben fekete haj volt a legszebb női ékesség. Párisban néhány év előtt sok sárga haját láttam festve.

Tovább meggyünk, mindenre figyelünk. El-elragad a látványosság pompája.

Feltűnik, hogy több gyereknek a szájában szivarka van. Nagyobb füstöt eregetnek, mint ők maguk. Amerikában alig van gyerek. Korán fogják őket munkába, kereskedésbe, gyárba. Pénzt kell esimálni, ez a fő. Tanulásra nem buzdulnak.

A szivek egymásra találván, többen sans façon

Ők voltak azok, kik megértve a kor intő szózatát és hivatásuk nemes czélját a vármegye áldozatra kész közönségének hozzájárulásával a gömörmegyei közkórház alapkövét letették és 1883. év január hó 1-én a felépített kórház kapuit megnyitották.

Azóta éjjel nappal folyton nyitva áll a kapu a szenvedő emberiség előtt s a mai napig 32000 beteg nyert a kórházban elhelyezést és ápolást. Az első 10 évben csak kisebb keretben állhatott rendelkezésére a közegészségügyi modern követelményeknek ez intézmény, később azonban bővítve lett az elme és ragálykórházzal, majd pedig az utóbbi években a szülészeti iskolával. Ma pedig már teljesen fel van szerelve mindazon orvosi műszerekkel is, melyek a sokat fejlődött és haladt orvosi tudományhoz szükségesek.

Az intézmény felügyelő bizottsága az alispán: *Bornemiszsa* László elnöke alatt a kórházi bizottság.

A kórház igazgatója 23 év óta dr. *Löcherer Tamás*, a kiváló képzettségű megyei tb. főorvos, ki élete minden pillanatát és képességét hivatásának szenteli és ki csak akkor érzi jól magát, ha beteget, ha az elhagyott gyermekek között lehet, vagy pedig az iradóban dolgozhat. A kórház megalapításakor *Szabó Samu* dr. igazgató mellett másodorvosként működött két évig.

Nem mindennapi ember dr. *Löcherer*, de róla ezen kiváló tulajdonságokat csak azok tudják, kik vele együtt dolgoznak, mert ő kerüli a feltűnést, a dicsekvést és az ünnepeletést. Ő nem nagy hanggal tölti be a termeket és ámitja az embereket, de igen is hasznos munkával, esendben feltűnés nélkül dolgozik az emberiség mentő csarnokában.

A kórház osztályvezető egyik orvosa 18 év óta dr. *Kármán* Aladár Ernő, ki 12 évig az elismerésre méltó képességgel és szorgalommal működött dr. *Szabó* Károlyval együtt buzgólkodott, utóbbi a nehéz állást egészségi okokból hagyta ott, *Szabó* Károly előtt 6 évig, néh. dr. *Marikószky* István töltötte be az állást. A másik osztályvezető orvos pedig dr. *Sigmund* József 2 1/2 év óta. A gondnoki teendőket 23 év óta *Draskóczy* István, az ellenőri teendőket pedig 8 év óta *Tibély* László látják el, mindketten páratlan buzgalommal. *Draskóczy* elődje *Lukács* Árpád volt.

Az irtalmas nővérek főnöknője kezdettől fogva, vagyis 25 év óta *Ederer* Gizella a Paulai szent Vinczérrel nevezett irtalmas nővérek kinek 9 irtalmas nővérgédkezik a betegek hajlékában, letéve a földi örömeiket, vagyis feleselerve azt az igaz hitből takadó önfeláldozó munkássággal.

Ebben kívántuk vármegyei közkórházunk 25 éves gazdag történetét röviden összefoglalni, s midőn ez intézményről — e határpontnál, honnan csak elismerés-

hölgyek, kalaposak, tollasak, az élnívágás aranyos könnyelműségében élve, esábitó a lelkük finomsága. Mint nálunk az eljegyzett mátkapár, kedvesükké járnak kartkarba öltve. „Az öröm és öröm karöltve jár”, hasonlóképpen az életben. Az erők teljében, öröm az élet egymás oldalán. Lejtésük táncz, jól tartják egymást szerelmes szóval, végzik majd forró öleléssel. A szerelem homályban kél. Szeretetlen megosztják egymással az örömet, oltják egymás ajak-szomját, a míg el nem fogy a kitörő, a holddal növekvő, vagy a fogyó holddal elfogyó szerelem. Száll az idő, oszlik-toszlik rólunk a fiatalság. Elj az idővel, int a költő.

Leányok, ha megejtette őket a szerelem édes varázsa és szerelmükben csalódva szerencsétlenek lettek, okleveles, tudós asszonyok segélyére szorulnak, erős bírálat alá nem esnek, nem veszik az esetet szorosan, nem is szűgyen az, ezek iránt nagy az érdeket. Inkább egyéni baj az, mivel a társadalom nem törődik, ki nem löki magából sem a szegény, gyenge leányt, sem a büntetésben határtelenné. Megoldhatatlan, az ismeretlenben éppen most egyet alakult, fiatal, szép leányokból. Ezek nem engedik magukat megcsókolni, míg csak feleségeknek nem lesznek. A szabályt áthágók birsággal sújtattak az egyeletük alapja javára. Amerikában a nő, férjet előbb talál, mint 1000 férfira 950 nő esik. New-Yorkban minden 13 perczen van egy házasságkötés. „A becsületes ember megházasodik, — mondta Deák Ferenc, de hozzátette — az okos nem.”

Mikor itt a leány 18 éves lesz, szebbézzt kap, a viszony a családban meglazulva, a társadalmi közfelfogás szerint elmehet maga mindenková, tánczba, bálba, színházba, kirándulásra. Az anyák úgy vannak velök, mint a kotló tyúk a kiköltött kacsákkal. Nem érvényesítik a keleti közmondást: „A ki leányát szemé elől téveszti, megbánja.” A magyar közmondás szerint: „Mint atyák dudulnak, fiak úgy tánczolnak.” A tanult, okos leányok, agyongyámolítás nélkül is vigyáznak magukra, a fiatalos ajánlatokat távol tartják, önállósodva, sok esetben ők

sel lehet annak működésére visszatekinteni, — megemlékeztünk, mi a nyilvánosság tribünjéről nyújtjuk az elégedetteknek az érdem soha sem hervadó babérokoszoruját, melybe 32000 beteg ember kötött egy-egy levelecskét.

Ujévi üdvözlés megváltása.

Rimaszombat és Vidéke Jótékony Nőegylete s a Gömörmezei magyar közművelődési egyesület rimaszombati köre tisztelettel s bizalommal fordul a most reánk következő új év alkalmából is a nagy közönséghez kérés szavával az általuk képviselt jótékonykedés érdekében, kéri azon filléreket, melyek az új évi üdvözlétek nyomtalanul elvesző kiadásaira vannak előirányozva.

Senki számára nem hozhat az új év biztosabb értéket, kedvesebb ajándékot annál a tudatnál, hogy azon a területen, a mely a mi édes otthonunkat képezi az elárvultak sorsáról a jó szívek szerető érzése gondoskodik s hogy ennek a határan belől a magyarság értelmi ereje hódít a felvilágosodás és szeretet fegyverével.

Az adományozni kért összegek a jelzett irányban lesznek felhasználva s hírlapilag lesznek nyugtázva.

Rimaszombat, 1908. december 23.

Molnár József, Rimaszombat és vidéke jótékony művelődési egyesület rimaszombati körének elnöke.
Samarjay Jánosné, Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyletének elnöke.

Ezen felhívás folytán a jótékonykezeltre következők adakoztak s ezzel megváltották az újévi üdvözlést:

Samarjay Jánosné 2, Samarjay János 2, Molnár Józsefné 2, Molnár József 2, dr. Szabó Károly 2, dr. Kovács László 2, dr. Löcherer Tamásné 2, dr. Löcherer Tamás 2, Szabó Elemér 2, Dapsy József 2, Institoris Endre és neje 2, dr. Bleier Leó és neje 2, dr. Meskó Miklósné 2, Geduly Géza és neje 2, dr. ifj. Institoris Endre 2, Neumann Árminné 1, dr. Weinberger Rezső és neje 2, Tigerman Adolf 2, Letkovits Ferenczné 2, Stech Kálmánné 2, Weisz Dávidné 2, Szoyka Pál 1, Kosiner Vilmosné 2, dr. Krausz Gyuláné 2, Braun Zsigmondné 2, Blau Vilmosné 2, N. N. 1, Kolbayné 1, Weisz Manó 1, dr. Gyürky Pál és felesége 2, Róth Gézáné 1, Konratovics Élekné 1, Lévai család 1, Deutsch Barna gyógyszerész 2, dr. Baksay Dezső és felesége 2, Kohn Adolfiné 1, Eszényi Gyula és neje 1, Tóth Béla és neje 2, Medveczky Sándor és neje 2, Fülep Benjámin és családja 1, dr. Mészáros Istvánné 1, Szentgyörgyi Kemény Erzsébet 1, Emőki 1, dr. Veres Samu és felesége 2, dr. Zehery István és felesége 2, Kerekes Dezsőné 1, Boczkó Dániel és neje 2, Mondada és neje 2, br. Fischer Arnoldné 4, Szakall Andorné 2, Szabó Józsefné és felesége 1, öz. Benkó Jánosné 1, dr. Kármán Aladár és felesége 2, Marikovszky Géza és neje 2, Vessélyi Julianna 1, id. Gyürky Pál és neje 2, Baráth Károly és neje 2, Terray István 2, Loysch Odón és neje 2, Soós Ferenczné 1, Gaál Emil és neje 1, Pitta Lipótné 1, Joós Elek 1, öz. Adorjáné 1, öz. dr. Szabó Samuné 2, Sáfirány Imréné 1, Pásztoriné 1, Komáromyné 1, Bánhidyné 2, dr. Rárosy Gyula és neje 2, Kubinyi Aladár és neje 2, Gede Istvánné 2, Lengyel György és neje 2, Krizsó Tamásné 1, Baksay József 2, Ródsi Ignáczné 1, Miskolezy Lajos 1, Ujházy Tivadarné 2, Széman Endre 2, Grosinger Miksa és neje 2, Reisz M. 2, Bornemisza László 2, Bornemisza Lászlóné 2, Máriaassy László és neje 2, dr. Fornét Gyula 2, dr. Seidner Mórné 2, Kölm Albertné 2, Jellinek Bertalanné 1, Juraskó Jakabné 2, dr. Sigmund Józsefné 1, Kerekes Mórca és neje 2, Varga Lajosné 1, Süteő István 2 és dr. Wallentinyi Dezső 1 koronával.

Hírek és vegyesek.

Ujévi üdvözlések. Az évente szokásos ujévi üdvözlések ez idén sem maradtak el. A vármegyei tisztviselői Lukács Géza főjegyzővel élükön tisztelegtek Bornemisza László udvari tanácsos, alispánnál, Rimaszombat

választják ki maguknak a férjet szellemességük által, nemük bájaival szivtelenül játszva, ellenállhatatlanokká válnak. Nem annyira a szépségbe lesznek szerelmesek, hanem a jó módba; átlatszó karakter. Karó jön a viruló rózsátó mellé. „A tapló tüzet fog, ha szikra éri.” Nem baj, ha korosabb is a tisztult fejű kéro.

Arról, hogy mikor házasodjunk, tudjuk, különböző népeknek sokféle, olykor ellentétes közmondásuk van, de minden népek egy a véleménye arról, hogy öreg ember ne vegyen el fiatal nőt és hogy fiatal férfi ne vegyen el öreg nőt. Az, szarvat rak a fejére; ez, keresztet vesz a hátára. Nálunk, az új párok nászutra szoknak menni, ha telik. Ezt az amerikaiak már nagyon sablonosan tartják. Rendeznek lakodalmi ünnepségeket autómobilon, lóháton, kerékpáron, sőt kerekas, korszolvasással is. A lelkész is ezen jön, megy. S ha már nem mehetnek a lagúnák városába, Velenczébe, rendeznek esküvőt a vízben. Közélebb New-Yorkban, egy lovarda mély vízmedencéjében folyt le egy hóborító ültet. Az ifjú pár, pap és násznép furdóruhában vettek részt az esküvőn. A nyoszoló leányok, vizitündéreknek voltak öltözve, az örömpapa Neptunnak. Jelentkeztek utánuk más jegyospárok, akik még lubiczkolni is kívántak. Ugylátszik, az amerikai nők, házasulandók, azt tartják, hogy egy koldusbot, meg a másik, az nem két koldusbot; hanem a házasság: ha anyagi eszközök, állás-, kereset nélkül köttetik.

Hány dollár néz ki a választottból, vagy milyen a társadalmi rangja, sokszor ez határoz, mert az amerikai nők szeretik a rangot, innét van, hogy szívesen vállalkoznak az európai magas arisztokrata családok elkopott czimereinek bearanyozására, újra kifényesítésére. Az utóbbi időben mintegy 500 nagyon gazdag amerikai leány ment nőül európai főnemeshöz, de azért soha sem tagadják meg apák multját, becsülik a munkáját.

Egy elmésséget olvastam e tárgyban. Egy dusszag amerikai yankee leány, férjhez ment egy angol herceghez. Egyik iskolatársnője, egyszer azt kérdezte tőle gúnyosan: Igaz-e, hogy az atyád egykor gyufát árult? Azt

város tisztviselői dr. Kovács László polgármester vezetésével jelentek meg az alispánnál üdvözlétek tolmácsolására. — A kir. törvényszék Kubinyi Aladár kuriai bíró, elnöknel Kolbay Sándor táblai bíró vezetésével tisztelegtek, az elnöknel az ügyvédek testülete is megjelent Molnár József vezetésével. — A kir. pénzügyigazgatóság ujévi üdvözlétét Kubinyi Andor kir. tanácsos, pénzügyigazgató előtt a testületileg megjelent tisztviselők élén Szombath György igazgató-helyettes tolmácsolta.

Jubiláris ünnepély. A vármegyei kórház fennállásának negyedszázados évfordulója alkalmából f. hó 1-én szép házi ünnepélyt rendeztek. Az ápoló nővérek dr. Löcherer Tamás igazgató-főorvos rendelő szobáját délszaki növényekkel gyönyörűen feldíszítették, fényesen kivilágított emelvényen az igazgató virágkoszorúval körülvevett fényképét helyezték el, s mikor ujév reggelén az igazgató megérkezett, az orvosok, gondnok, ellenőr, s a tíz ápoló nővér együtt várta a kórház tisztelettel és szeretettel övezett vezetőjét, hogy szívük benső sugallatát követve, szívélves meleg szavakkal üdvözlőjkék őt, ki a letűnt negyedszázad alatt a kórházban gyógyulást keresett mintegy 30—32000 beteget ritka türelemmel, kiváló nagy tudással gyógykezelt, sok világtalanul visszaadta az ember egyik legdrágább kincsét: a szemvilágát; a szenvedőt biztató szavakkal vigasztalta, a gyöngéket támogatta, a kórház vezetésében és fejlesztésében fáradhatatlan volt, a kötelességtudás és lelkiismeretes, becsületes munka prototypusa, ki Gömörmeze ezen első egészségügyi intézményének példás vezetésével hervadhatlan érdemeket szerzett magának. Valóban megható volt a jelenet, mikor az öt váro testületkörében megjelent ujév reggelén az igazgató-főorvos, ki alig tudta meglepetését és meghatottságát palástolni. — Az ápoló nővérek ünnepi dallal üdvözölték, mire dr. Kármán Aladár osztályvezető orvos szívélves meleg szavakkal jelezte a nap nagyjelentőségét, mikor a kórház személyzete szivből fakadó üdvözlétének tolmácsolása mellett az elismerés viruló pálmáigát nyújtja át a kórházban ennek fennállása, vagyis 25 év óta működő jubilánsnak, ki jóleső érzéssel fogadta a munkában készséges osztályosai szeretetének, figyelmének megnyilatkozását s őket továbbra is biztositotta jóindulatáról. — Majd Éderer Gizella az ápoló nővérek főnöknője üdvözölte a jubilánst — érdemeit, jószívűségét, fenkölt gondolkodását, türelmét és fáradhatlan munkásságát, gyönyörűen kidolgozott, meleg érzéstől áthatott beszédben méltatta s utána két német, egy magyar ápolónő mondott esimes verset, átnyujtva a kórház nagytított fényképét, egy ezüst szálakból készített koronaalakú dísz tárgyat s egy remek kámélia eszokrot. Végül ismét alkalmi dalt adtak elő, mire az ünnepelt igazgató-főorvos az ápolónővérekhez írtett külön megleghang, szép beszédben mondott köszönetet a nem várt figyelmes megemlékezésért, elismeréssel szólt az ápoló nővérek nemes és nagy feladatáról, melyeket itt a kórházban hivatásuk magaslatán állva, jó szívvel és fáradhatlan buzgalommal töltönek be. A szinte családias jellegű megható házi ünnepély ezzel véget ért.

Gazdasági felügyelő. Néh. Kubinyi József volt kövecesi földbirtokos jeles képzettségű fiát Kubinyi Jánost, ki eddig uradalmi főintéző volt, gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter az összes uradalmi felügyelőjévé nevezte ki. — Ez örömhírt, mint nem mindennapi eseményt közöljük, mert az alig 35 éves fiatal ember 16000 hold birtoknak lett teljhatalmu felelős felügyelője, ki képzettségét a kitünő gazda hírében állott atyjától örökölte.

Uj jogtudor. Egyesek néh. Kubinyi József volt kövecesi földbirtokos unokája Kubinyi Kálmán jogtudorra avatottat a budapesti tudomány egyetemen.

Eljegyzés. Gábris Barnabás helybeli vasuti rak-tárnok kedves leányát: Honkát december hó 24-én eljegyezte Bazala Béla kisujzállási építész.

Tisztújító közgyűlés. A rimaszombati korszolvasó egyesület ma, január hó 3-án délelőtt 11 órakor tartja a kaszinó társalgójában rendezévi közgyűlést, melynek főtaggyát a tisztújítás képezi. Ha a rendezévi tagok kellő számban meg nem jelenének, az alapsza-

nem tudom, felelt a kérdezett, de ha árult, bizonyára nagyon jó gyufa lehetett.

Mindezekből látható, hogy az amerikaiak társadalmi berendezése, sokban ellenkezik a mienkkel.

Kapcsolatosan a tárggyal, szóljunk az amerikai házassági törvényekről. Nem lehet elizagadni azoknak a különfélésege között. Egyöntetű házassági törvényük nincs. Nem kell bizonyos formát betartani. Egyik állam főtörvényeszeke azt is kimondotta, ha férfi és nő, mint férfi és feleség, három évig együtt élnek, törvényes házasságnak tekintendő a frigyük. A házasulandók, az egyházi és polgári házasság között szabadon választhatnak, bármilyen vallás szertartása szerint egybekelhetnek. Némelyik államban három, másikkban két tanu kell, de olyan állam is van, ahol egy tanu sem kell. A férfinál 18, a nőnél 16 éves életkor kívántatik meg a házasságkötéskor rendezés, de vannak államok, melyekben 17 és 15 éves életkor is elég, sőt egy államban 14 és 13 év is elég. A vérrokonság minden államban házassági akadályt képez. Tiltva van 26 államban a fehérek és négerrek, 6 államban a fehérek és mongolok, 4 államban a fehérek és indiánok közötti házasságkötés.

New-Yorkban és a Luna-Parkban, a látványosságokból torkig lévén, a sodrunkból kiragadva magunkat, mentünk a hívogató lámpások felé, a tükrösebb éjjeli helyekre, tanulmányozni az éjszakai életet, nézni Venus vulgivagát egy pohár sör mellett itt, a másik pohár bor mellett ott, szalmaszopókás sherry mellett a Honey-marke mulató helyen a Hatodik Avenue-n, hol a kelendő éjszakai csillagok, minden nemzetségi nő, a piros arcú szelid, selyempuha haju svéd székeségtől a hevesverü andaluziai barnáig, tehát a szerényen csillogó nefejeits szemektől, a tüzesen villogó szempárig, a nagyvilági élet forgatagába vetve magát, feszületen hangon társalognva, élvhajhászva együtt van. Gondörített-, divatos firtökbe, vagy esigába szedett haj és lenyalt frizura vegyesen. Kuszált firtöknek elsimitása az arcból. Sastekintetű férfiak körüttük. „Sok nő távolról festői, közlelől csak íestett szépség.” Reájuk illik Bulyovszky mondása.

bályok értelmében 1 hét múlva összehívandó közgyűlés — tekintet nélkül a megjelentek számára — végérvényesen határoz minden a tanácskozásra kitézőt tárgy felett. Minthogy a régi tisztikar lemondott, nagyon óhajlandó, hogy a tagok minél számosabban jelenjenek meg, hogy a fenyegető elnökválság szerencsés megoldást nyerhessen, nehogy e válság a régi virágzó egyesület örvedetes fejlődését is megbénítsa.

Eljegyzés. Dr. Rómay Károly budapesti kir. közjegyző, osgyáni birtokos szép és kedves leányát: Dalmát, eljegyezte Ince Kálmán, a pozsonyi vezérkarhoz beosztott m. kir. honvédfőhadnagy.

Nyugdíjgyűlési gyűlés. A helybeli ipartestületi nyugdíjgyűlés választmányja folyó hó 27-én id. Ribély Miklós elnöke alatt ültést tartott a város háza tanácstermében. Rómay Gyula titkár a mult ülés jegyzőkönyvét felolvasta, majd több fontos ügy előterjesztése következett, melyek között legfontosabb volt a helybeli timár ipartársulati temetkezési egyesület vagyonának kezelésbe vétele iránt tett ajánlat. Elhatározták, hogy a szokásos farsangi mulatságot ez idén is megtartják, az előkészületekkel az elnökség bízott meg. Az ülés végén az elnök meleg szavakkal kívánt a választmány tagjainak boldog életet, mire az ülés az elnök lelkes életével ért véget.

Egy amerikai magyar pap búcsúlevele.

Kálka Sándor volt harkács-sáncfalusi róm. kath. plébános még a tavasszal Amerikába költözött. Onnan küldte az alábbi sorokat czimünkre, melyből a honvágy érzete emelkedik ki és a búcsú szava szól földieikhez. A levél így szól:

„Sorsom és Szent hivatásom által ösztönöztetve elhagytam drága kedves hazámat és minden jóakaróimat, ismerőseimet és barátaimat, a kikre büszke voltam, mert mindannyimnak nemes, uri és hontszeregető vér pezsgett ereiben és ezért mélyebb a seb, mint azt Amerika érdek-ridég éghajlata megtudná valaha gyógyítani. Hisz engem nem az anyagi érdekek vezérelt, de a szellemi, és sebem szellemem, lelke sebe.

Mit hoztam mást gyógyír gyanánt, mint imádozt hazám egy élettelen néma rögecskéjét, mely sírpárnámon is sajgó lelkeim fájdalmát enyhítendő.

Ez velem van, de jó ismerőseim, jóakaróim és barátaitól a földi viszontulás reménye nélkül szakadtam el, illik tehát, hogy azoktól legalább ez uton bucsuzzam el és mondjak egy „Isten hozzádot”, kérve, tartsanak meg áldott emlékezetükben engem, ki az idegenben is az Ur oltáránál, édes hazámra és benne mindnyájokra az ég áldását kérem. Isten legyen velük! Számos boldog újévet kíván: dorogi Kálka Sándor, tairporti plébános.”

Gyöngyösi István életéhez. Kérés és felhívás Gömörvármegye régi családjaikhoz! Illetékes helyről Gyöngyösi István, a XVII-ik század nagy költője életrajzának megírásával vagyok megbízva. E nagy feladatot lehetlenség magamnak elvégezni, mert a levéltárakban legfeljebb hivatalos és jogügyi dolgaira vonatkozó adatokat lehet találni. De egyes régi családok magán iratai között sok adat lappanghat, mert egy részével rokonságban is volt. A kutatást persze megnehezíti az körülmény, hogy abban az időben két Gyöngyösi István élt Gömörmezeiben. Ez már eddig is nagy zavart okozott. A költőnek és alispánnak Baranyai Ilona és Gergely Judit volt a felesége, a másik Gyöngyösi Istvánnak Berényi Zsófia. De az öszes Gyöngyösi adatokra volna szükség, hogy az igazságot megtalálhassuk. Tájékozásul megjegyzem, hogy a költő apja János, fia István volt. Az időszak 1600—1704-ig terjed. Hazafias tisztelettel kérem a régi, nemesi családokat, kegyeskedjenek családi okirataikat megnézni, a hol Gyöngyösi Jánosra és Istvánra fiára szintén Istvánra vonatkozó adatok lehetnek. Ez okiratokat lemásolás végett méltóztassanak hozzám juttatni, lemásolásuk után halás köszönettel visszaküldöm. Beregszász, 1909. január hó. Dr. Gyöngyösi László főgimn. tanár.

Szilveszter-estélyek. Mint mult számunkban jeleztük, a helybeli kaszinó a tervbe vett Szilveszter-es-

Sürögnek-forognak Venusnak az esti szolgálatra megjelent, bőszivű papnői, férjetlen asszonyok, szabad életű személyek, akik az éjszakából élnek míg túlélik magukat. Derü van az ábrázatokon és mosolyt váltanak ki az ajkáról. A csábos szépségek, ipart üznek a szerelemből. Kézzelel togható előnyök, vonalak kiemelkedésével, férfit igaztó mozdulatok. Szemük barátságos tekintetű, sokat mondó, égő, ígérő de egynemelyiknél kimerültséget árulnak el. Keesük, bársony pulhaságuk elarusító vásárringattak magukat vidám ütemben. Érzéki keringő, azután járták a kakewalk amerikai táncot, azután rakják lábukat a leghetlenebb pozitúrába. Eles férfipillantások. „Ha az érzéki gondolat egyszer a főben megdúsítok, tehát a szivbe is vágygyá leszen.” Philates mondása. Hevületük, fényt gyújt a szemünkbe. Nevetgélnek, pajzansággal vidámak lesznek. Csupa lélek arczok, melyek nem piruhnak, mert hiszen a megpirulás, festőke a jó erkölcsnek. Játékos tréfák, esiklandós pikantériák járják, a vérkeringés elevenedik a tagjainkban; kifejező mozdulatok, odahajolnak egyik-másik férfi fölé, suttogvást beszélnek, érzékiségük uralkodik lelettük, arczukra szégyenpirt hajtani nem lehet. Szomjas ajkakra, eszöket tapaszt az egyik örömléány, a hajlamainak élő, nem fukar a szerelmével. Egy másik, viharedzett éjjeli alak egymagában unatkozott.

A vidám hölgyek, kaczer teremtések, korbely társaságban izlelik az amerikai különleges italokat, az ice caffee-t és ice teát, a jégre öntött torró kávét és teát, a jégre öntött whisky-t, citromlé és szikviz keveréket. Az egyik, nyelvél végig nyal az ajkán. Hütögetik magukat. Bendőjük révén közelítik meg a szivüket. Nekem legjobban izlet az ice cream, a vanília fagyalt és szikvizből álló jó keverék. A férfiak leginkább sört és whisky-t isznak, erősnél-erősebb rozspálinkát, de kicsapongó duhajkodás nincs. A bor vidit, a pálinka butit. A bor, a nagy boritaladó végett drága, de meg kevés is van, javarészt Californiából jön és igen jó. Borba a régi, nőben a fiatal ad jó kedvet.

élyt megtartotta. Szép reménnyel néztünk az estély sikere elé, de az reményen felül jól és fényesen sikerült. A régi Szilveszter-estélyek emléke élénkült fel előttünk és a régi betyáros gömöri jókedv ébredt fel újra az estélyen. Az estélyen 86-an voltak együtt, számosan városunk előkelőségeiből és még vidékről is. Szépeink voltak együtt ismét a kaszinó nagytermében, kik egy pillanatra sem unatkoztak vagy pihentek, mert a tüneces gardában is a régi virtus nyilatkozott meg, s csak a reggeli 8 óra vágta ketté a híres gömöri csárdást. A mulatság sikere körül az érdem *Medveczky* Sándor kir. közjegyzőt, kaszinógazdát és vizalmi bizottsági elnököt illeti. A jó ételeket és italokat teljes megelégedésre *Gede L.* a „Tompá” szállodás, a zenét pedig *Oláh* Gyula adta.

A *polgári olcsóságban* kitűnően sikerült tea-estély volt. A virg zeneszó mellett reggel 8 óráig tartó mulatságon igen sokan vettek részt, úgy, hogy zsúfolásig megtelt a nagyterem. Éjfélok tea és sonka volt. A háziasszonyi tisztet szeretetreméltó figyelmességgel *Káposztás Józsefné* és *Korács* Gyuláné töltötték be.

Mulatság Ragályon. M. hó 27-én, vasárnap este az ottani tanítói kar *Ragályon* műkedvelői előadással egybekötött jótékony célú táncestélyt rendezett az ottani orvosi lak termében. A nagy előadási termet zsutólásig megtöltötte a előkelő közönség, melynek sorából ki kell emelnünk báró *Balassa Ragályi* Ferenczet és nejét, kik szíves megjelenésükkel a mulatság fényének emeléséhez nagyban hozzájárultak. — Az előadás sikeréről tudósítónk a következőkben számol be: *Szomaházy*nak egy kis egyfelvonásosát (Szerelmi naplót) adták elő, igazi gyönyörűséget ébresztve lelkünkben. A hölgyek közül elsősorban *Oscáth* Ilonka urleányt említem. Kis monologját páratlan ügyességgel, igazi színpadi rutinnal, bájosan adta elő. *Botlka* Stefike édesen csengő szopránja nagyon szépen érvényesült dalaiban. *Botlka* Etelka melodramját igazi bensőséggel, érzéssel adta elő. A térfi quartett (*Becsák, Ambrus, Dóczy, Kiss*) *Becsák* A. hegedűjátéka, kupléi és zongorakiséréte, a legnagyobb elismerést érdemelnek. Bájos volt a 8 kis iskolás gyermek által előadott egyveleg is, melynek ügyes betanítása *Becsák* A. tanítót dicséri. — Előadás után táncz volt virradtig. A mulatság sikereért *Oscáth* Dánielnét, *Botlka* Bélánét dr. *Nódas* Sándort és *Becsák* A.-t illeti az elismerés.

Jegyzőválasztás. A nyugdíjaztatás folytán fél év óta üresedésben levő jegyzői állás Csetneken mult hó 14-én tölthetett be választás útján. A kilencz pályázó közül a majdnem teljes számban megjelent községi képviselők és tisztviselők három pályázóra adták a szavazatukat. Az első szavazásnál *Matisz* István helyettes jegyző tizenkettőt, *Krisztián* Pál hajdusdobozlói aljegyző nyolcat, *Králik* Rudolf csetneki aljegyző négy szavazatot kapott. A második szavazásnál ép egyenlően oszlott meg a szavazat, így sorshuzásra kellett bízni a döntést. A nagy tapintattal eljáró főszolgabíró a sorshuzást a nem érdekelt jelenlévőre bízta, *Krisztián* Pál neve huzatott ki. Ugy hallatszik, hogy megfélebbezték a választást, így még nincs befejezve ez az ügy.

Kabaret-estély. A rimaszombati kereskedő ifjúság által folyó hó 16-án a „Hungária” szálloda helyiségeiben tartandó kabaret-estély előkészületei mind nagyobb arányokat öltenek. A rendezőség még nem árulta el a programot, de olyan kiváló és vonzó műkedvelők nevét halljuk emlegetni, hogy a fényes sikert előre is biztosra vehetjük.

Mének előbeosztása. A helybeli m. kir. állami méntelepen a mének szokásos előbeosztása f. hó 7-ikén fog megtartatni. A beosztásra valószínűleg itt lesz *Perczel* Dénes örnagy, debreczeni telepparancsnok is.

Elfogott betörők. Szikszón karácsony előtt az ottani esendőrőrmester letartóztatott három kőborló cigányt, kiknél 9 órát találtak. Ezeket, hogy honnan szereztek nem tudták megmondani s a esendőség karácsony estélyére az itteni törvényszék fogházába szállította be a cigányokat. A vizsgálat során mindjárt kiderült, hogy hat drb. óra a *Maár* Béla üzletéből való, s kétségtelen — bár a cigányok erősen tagadnak mindent — hogy a betörés tettesei ők voltak. Bizonyosra

Az utcán, szabadban, zárt helyen, rendőr-orvosi felügyelet nélkül bár, de nagyon szigorúan az amerikai erkölestörvények, de az erköcsi mérleg nyelvét csak billengetik, az erény fokmérője kis számon áll. A hasznót hajtó szerelemben talán sehol, annak az a kijátszása, mint éppen itt. Az intézkedések nem elégitik ki a követelő erkölest. Egyszer ezök-mókostul viszik be a rozshírű házban lévőket, mások a rendőr azt is figyelmen kívül hagyja, mikor a lármás néger-tánc hangzik ki. Elég, ha szerelmes párok mint férj és feleség iratkoznak az 1—2 órára kiadó szobákból álló szálloda vendéghelyébe. Bánja a kánya a többit. De egyszer egy gazdag amerikai, hideg szívű, forró vérű ember ugyan csak megjárta egy szabad életű személylél; bizonyítékának elég volt a beiratkozási könyvben az egymás alatti, sajátkezűleg irt két név arra, hogy el kellett neki a bukkott, szegény leányt venni — a pásztoróra emlékére.

Ezek azonban, miket a bűn karjaiba vitt leányokról mondtam, nem akar az amerikai nők tükrömutatója lenni, nem, mert nagyon is gyakorlati gondolkozása az az, igen, igen. Mindenféle kenyérkereső pályát ellepnek s egyhatod részük 293 pályán van, igaz, legtöbbször eselődésben, de vannak a nők közül kocsisok, tűzoltók, gépészek, kovácsok, sőt mozdonyvezetők is. Tanítónagyok sok van, az Egyesült Államokban 300.000-nél több. Soknak van önálló üzlete, ipartelepe, gazdasága.

Az újfent mondottok képest vagyunk azzal a tilalommal is, hogy nem szabad szombat éjféltől vasárnap éjfélig szeszest italt kiszolgálni, — csak ha eszik a rendez vendég. Hát eszik valamieskét. Ha pedig elől be van zárva a kocsmá, hátulsó ajtón bejuthat az ismerős. Ez a tilalom változó az egyes államokban.

New-Yorkban, már az első állomáson tüntek tőlem a hamis képzetek és tökéletlen fogalmak, melyekkel Amerikáról el voltam telve. Bő tapasztalásra tettem szert már az első, hosszúra nyúlt izgalmas napokon, mert az utazákon hordták már kora reggel a nyugvó város napi eledelét, mikor haza-hazakerültünk, nyugalomra térhettünk s vezetőimnek mondhattam: Thank You, good night!

vehető, hogy ugyanezek vitték el a vasuti állomásról a kasszát, s Szalai műhelyéből is a szerszámokat. A vizsgálat folyamatban van továbbra is.

Halálozások. A m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség főnökét: *Jugan* Gusztáv számvevő és családját mély gyász érte, anyja: özv. *Jugan* Mihályné szül. *Jónás* Mária december hó 28-án virradó éjjelen 77 éves korában meghalt. Temetése december hó 30-án délután nagy részvét mellett ment végbe. A család a következő gyászjelentést adta ki: „*Jugan* Gusztáv és neje szentandrászi *Tokody* Ilona, Ilke leányukkal; veje *Chrenkó* Árpád, *Maritka* leányával, valamint az összes rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják a legjobb anya, anyós, nagyanya és rokon: özv. *Jugan* Mihályné szül. *Jónás* Mária f. hó 28-án, reggel 1 órakor rövid szenvedés után, életének 77-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. hó 30-án, december hó 30-án, délután 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint (a Szijjártó-utca 38. sz. háztól) örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat folyó évi december hó 31-én reggel 9 órakor fog a róm. kath. templomban megtartatni. Áldás és béke lengjen drága porai felett!”

Jánosiban nagyváradi és fogarasi *Batsy* Lipót hosszas betegség után 70 éves korában boldog házassága 40-dik évében december 29-ikén elhunyt. Temetése f. hó 1-én ment végbe Jánosiban az ev. ref. egyház szertartása szerint.

Farkas Károly rendőr december hó 28-án hajnalban 55 éves korában rövid néhány napig tartó betegség után elhunyt. 30-án temették nagy részvét mellett.

Helyreigazítás. Lapunk mult számában két helyreigazításra szoruló hiba történt a szedők elnézése folytán. A nőgyelet karácsonyfájára adakozók névjegyzékéből ugyanis kimaradt a kimutatásból dr. *Gyürky* Pálné és *Kishonthy* József neve, előbbi a karácsonyfára 2, utóbbi 1 koronát adományozott. A tanügyi kinevezések között pedig *Krisz* Tamás fogházfelügyelő — fogházörnek van minősítve tévedésből. Mondanunk sem kell, hogy a szedők mulasztását sajnáljuk, s azt készséggel rectificáljuk.

Fillérbál Miskolczon. A miskolczi református női Fillér-egylet 1909. január hó 9-én nagyszabású bált rendez Miskolczon, a „Korona” szállóban. A fillérbál a jótékony célú szolgálja, amennyiben tisztá jövedelme a nemrég alapított Miskolczi Református Árvaház tőkájének növelésére fordítatik. Az idei fillérbál, melynek élén *Báji* *Patay* Gyuláné Szathmáry Király Anna elnöknő áll, az eddigiekénél is fényesebb sikerének ígérkezik. A bál előkészítése és rendezése körül az elnöknő mellett dr. *Görgey* László és dr. *Szepessy* Orbán főrendezők, továbbá Miskolczi *Simon* János filléregyesületi titkár fejtenek ki már hetek óta fáradságtalan buzgalmat. Az elegáns meghívók a napokban küldetnek szét a meghívandókhöz.

Kabaret. A helybeli kaszinó ünnepélyrendező bizottsága *Medveczky* Sándor kir. közjegyző elnöklete alatt minap tartott ülésén elhatározta, hogy folyó évi február hó 13-án fogja megtartani tervezett kabaretjét, melynek nagyjában már is összeállított pompás és változatos programja a farsang egyik legkitűnőbb estélyét sejteti az érdeklődőkkel.

Falusi glosszák. Várnegyék nagyműveltségű térfia: *Hanay* Zoltán, ki esendes visszavonultságban élén, magát hanvai remetének nevezte el, figyelemreméltó — a politikai helyzetet sok éleslátással és hivatott tollal festő — röpiratot adott ki „Falusi glosszák” címmel. A nagy tudással és alaposággal megírt munkát *Fáy* Gyula főispánnak dedálja. A 77 oldalra terjedő füzetben találjuk az 1906. április 20-áról keltezett „Összeolvasás” című politikai fejtegetést, továbbá 1908. évi május 23-áról kelt értekezésben a fuzioról emlékezik meg, s alaposan megokolja; miért nem tartja alkalmasnak az időpontot arra, hogy a törvényhozás összes faktora fuzionáljanak. A következő fejezet „Nemzeti jövőnk” címmel az általános választói joggal — mint a jövő egyik fenyegető kérdésével foglalkozik — a másik ilyen kérdést: a létszámemelést megemlíti. E fejezetben kiterjeszkedik a szerző a főrendiház reformjára is s ennek idejéjét, illetve a contempplált kivitel szerencsétlenek és jövő kihatásában fölötté károsnak tartja. A röpirat egyik kiválóan értékes része az 1908. október 15-éről keltezett fejezet: „A kié a föld — azé az ország” címmel. Ebben szerző polemizál egy röpirat ismeretlen szerzőjével s különösen a nemzetgazdasági és szociális kérdéseket fejtegeti nagy tudással. Megjegyzései találók, megszívlelendők, s azt igazolják, hogy a szerző mennyire híve és barátja a demokratikus erénynek: a becsületes munkának, a reálkényerpályának, s mennyire ellensége a mai szomorú nevelési, társadalmi és gazdasági irányzatnak. A politikai részével a figyelemreméltó cikknek nem foglalkozhatunk érdeme szerint, mert esetleg magunknak is politikálni kellene — a mihez pedig nincs jogunk; de azt a sarkalatos igazságot, mit a szerző nagy alaposággal fejteget, hogy a társadalom hibái gátjait képezik az államélet egészséges fejlődésének — készséggel aláírjuk, s aláírjuk azt a jól megindokolt kívánságát is, hogy „mentsük meg a magyar földet — a magyar nemzetnek.” Szerző az 1908. november havában írt végszavában a mai politikai helyzettel foglalkozik. A röpiratot ajánljuk a közönség figyelmébe. A ki csak teheti, olvassa el, mert a benne foglalt okosan és jól megírottakból sokat lehet okulni és tanulni.

Ujévi üdvözlések megváltása. Az újévi üdvözléseket és jókívánásokat a „jolsvai siket-néma intézet” javára megváltották s ezáltal kívának hozzá tartozóiknak és minden ismerőseiknek boldog újévet a következő jolsvai lakosok: *Basilides* Gusztáv, *Poltz* József, *Jureczky* Bertalan, *Demeter* Jakab, *Piacsek* Rezső, *Eros* Samu, *Müller* Miksa, *Szénássy* Béla, ifj. *Czirbesz* Samu, *Schusztar* Antal, *Habány* József, *Czibur* Imre, *Czibur* Emil, „jolsvai műmalom”, *Csernó* Lajos, *Tavassy* Bertalan, *Tindly* József, *Hovszky* Ede, *Podbradzky* András, *Feigel* László, *Hensch* Géza dr., *Baltazár* János, *Vietórisz* Sándor, *Muránszky* Béla, *Csipka* Samu, *Rátkovszky* Árpád és egy névtelen.

Kamarák orsz. gyűlése az adóreform kérdésében. Az ország kereskedelmi és iparkamarái gyűlést tartottak a budapesti kamaránál, hogy az adóreformok közvetlen képviselőházi tárgyalása előtt a mindenkori magára hagyott iparos és kereskedő osztály érdekében még egyszer felszólaljanak. A kamarák annak idején külön-külön vagy emlékiratokban fejtették ki a kormány előtt a kereskedőknek és iparosoknak az adójavaslatokkal szemben támasztott óhajait és panaszait. Később szükségesnek találták, hogy a városokkal egyetemben a főváros által összehívott országos nagygyűlésen közös fellépéssel igyekezzenek a képviselőkre bízott osztályok érdekeit szolgálni. Az egyes kamarák székhelyükön és kerületük szétszórt városaiban tartott érdekeltségi gyűléseken bevonták e mozgalmak hullámaiba magukat a kereskedő és iparos osztályok széles rétegeit is s a mikor országoszerterte alapjában megmozdult az egész iparos és kereskedő közönség, a kamarák országos mozgalmá azzal jutott nyugvópontra, hogy a pénzügyminiszter meghívta a kamarák és más érdekképviseletek megbízottait az adóreformok ügyében való tárgyalásra. A tárgyalások során a pénzügyminiszter 42 pontra terjedő módosított helyzetű kilatásba. Nagy megdöbbenést keltett azonban most a pénzügyi bizottság tárgyalása, melyből kiderült, hogy a módosítások nagy része elő sem terjesztett, sőt a kormány az iparos és kereskedelmi érdekeltség kárára szolgáló, törvénytervezettel szemben is hátrányos módosításokhoz járult hozzá. Ez a lehangoló tény arra indította a kamarákat, hogy a közvetlen képviselőházi tárgyalás előtt még egy közös tanácskozást tartsanak s annak során még egy kísérletet tegyenek a cserbenhagyott ipari és kereskedelmi érdekek védelmére. A tanácskozáson a miskolczi iparkamarát dr. *Sugár* Ignác titkár képviselte. A tanács abban állapodott meg, hogy tekintettel a kamarai intézmény törvényes szervezetének jellegére, a kamarák közös fellépéssel fordulnak magához az országgyűléshez.

Uránia és szabad liceumi előadások Nagyroczen. Rendkívül széleskörű érdeklődés mellett megkezdődtek a nagyroczei állami polgári és felső kereskedelmi iskolában az Uránia és szabad liceumi előadások. Az iskola ott vette fel a fonatot, a hol a mult évben elhagyta, hogy kitűzött célját kitartó munkásságával megvalósíthassa. A népszerű tudományos ismeretek ily módon való terjesztésével rendkívül hasznos, hazafias és kulturális missziót tölt be. A polgárság elismeréssel fogadja az iskolának ezt az ünneplés működését, tömeges látogatásával támogatja, mert most már tisztán látja, hogy kik azok, akik az ő művelődésén működnek és hogy a társadalmat felforgató vaklármá nem kell ahhoz, hogy valaki az ő érdekében is legyen valamit. Az előadások sorozata *szabadságharcunk történetével* kezdődött és felváltva fog tartani a tél folyamán vasár- és ünnepnapokon d. u. 4 órakor; közben szabad liceumi előadások a szükséghez képest vetített képekkel — a *egyiptomi és fizikai előadások kísérletekkel*. Magunk részéről örvendünk az iskola hazafias munkájának, maradjon a tanári karban az a jó szellem, mely már eddig is a társadalmi ellentétek elsímitását eredményezte.

Vigyázatlanág a fegyverrel. A helybeli „Gömöri szálloda” házi szolgálja: *Szilágyi* Ödön decz. hó 27-én egy rozsdás pisztolylyal játszott; állítólag nem tudta, hogy az meg van töltve. A pisztoly elsült, s a vigyázatlan ember bal kezét súlyosan megsértette.

A dinamogépezelő tanfolyama Miskolczon 1909. január hó 15-én nyílik meg és márczius hó 15-ig tart. E tantolyamon a dinamogépek szerkezetét és kezelését, a transzformátorokat, az akkumulátorokat, az elektromos világítást és munkaátvitelt, valamint az elektromos vezeték felszerelését, végre az elektromos esengtyüket és a telefonokat tanítják. Az előadások a miskolczi m. kir. áll. felső kereskedelmi iskola helyiségeiben hétköznapokon este 7 órától 9 óráig, a gyakorlatok pedig csoportonként váltakozva vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 9 órától 12 óráig tartanak. A tanfolyamra felvételnél: 1. elektrotechnikai gyárak és vállalatok szakmunkásai, valamint azok, kik dinamogépet már kezeltek vagy vezetékfelszereléssel már foglalkoztak és ezt igazolják; 2. gyárak és műhelyek tulajdonosai, ezeknek hivatalnokai, művezetői és főbb munkásai, továbbá gépezelő, mechanikusok, bádgosok, lakatosok, rézművesek. A gépezelőkhöz közlő a felvételnél azokat illeti meg az elsőbbség, a kik gépezelői tanfolyamot már végeztek vagy gépezelői vizsgát már tettek. A tandíj 12 korona, mely összeg a beiratás alkalmával előre fizetendő. A beiratások a miskolczi kereskedelmi és iparkamara helyiségében (Erzsébet tér 3.) december 28-án, 1909. január 2-án és 9-én este 7—8-ig, január 10-én (vasárnap) délelőtt 10—11-ig tartanak.

Az „Országos Magyar Iskola Egyesület” 1909. évi naptára *Abrányi* Emil és *Szandy* Károly szerkesztésében a napokban jelent meg. Az izléses kiállítású naptár az egyesület beszámolója és céljainak rendkívül ügyes, agitatórius ismertetése mellett új dolgokat is nyújt. A naptárak közismert — rendszerint öszszetáskolt — szépirodalmi rovata helyett igen tartalmas cikkeket közöl a magyar nemzeti kulturáról. *Halász* Ferencz miniszteri tanácsosnak a „Nemzeti népművelés”-ről írt nagyértékű közleménye a nemzeti kulturpolitikával foglalkozók között előre láthatólag feltűnést fog kelteni; *Abrányi* Emil a magyar föld, magyar haza és magyar társadalomról írt poétikus cikke és sok más érdekes közleménye alapján megérdemli a naptár, hogy minél szélesebb körben elterjedjen. A naptár levébeli kívánságra és 60 fillér beküldése ellenében mindenkinek megküldi az egyesület központi irodája (Budapest, központi városháza, I. kapu, félemelet, 41. ajtó, telefon 113—65.)

Vármegei naptár. A Gömör-Kishontvármegei naptár — mely immár negyedik évfolyamban jelent meg — karácsonykor kikerült a sajtó alól. A szerkesztő-bizottság tagjai a régiek voltak most is: *Lukács* Géza vármegei főjegyző, dr. *Veres* Samu főgimnáziumigazgató, *Komáromy* István tb. főszolgabíró, lapszerkesztő és dr. *Kármán* Aladár közkórházi orvos. A naptár *Lévai* Izsó helybeli könyv- és papirkereskedő kiadásában jelent meg. A szokásos naptári rész után szépirodalmi közleményeket találunk. *Lévay* József költemé-

nye foglalja el az első helyet, majd K. I. „Karezolotok” című közlő derűs hangú cikket. A következő fejezet a járási főszolgabírónak és a városok polgármestereinek van szánva, kiknek sikerült arcképe is közölve van. A rimaszombati m. kir. földműves iskola ismertetése után az év története következik sikerült felvételekkel illusztrálva. A naptár terjedelmes részét foglalja el a hivatalos rész, melyben minden a vármegyék és városokat, kereskedőket és iparosokat érdeklő adat megtalálható. A naptár ára 1 korona.

Dr. VAJDA GÉZA szemorvos szemgyógyintézete

Miskolcson, a „sanatorium és vizgyógyintézet” felső épületében. — Telephon 221.
Rendelés hétköznap délelőtt 11 órakor és délután 3 órakor.

Vadászok figyelmébe!

Élelmi cikkek gyanánt szolgáló mindennemű vadat megvesz s ez irányban bővebb felvilágosítást készségesen nyújt **Szabó István** mészáros és hentesmester Rimaszombtatban.

Kiadó üzlethelyiségek

A Kossuth Lajos-utca 19. számú **Hollós-féle** emeletes házban levő üzlethelyiségek két nagy raktárral azonnal bérebe vehetők: — sőt az egész ház eladó. — Bérelni, esetleg venni szándékozó fordulójanak **Özv. Hollós Józsefné**- vagy **id. Rábel Miklós** könyvnyomdáshoz.

Kiadó üzlethelyiség.

Kossuth-utca 1. szám alatt a jelenlegi Császár Pál-féle kenyérgyár kiadó. — Értekezhetni az ugyanott lakó **Kern Adolf** tulajdonossal az emeleten.

Közönség figyelmébe!

A városkerti „DIANA-FÜRDŐ”-ben a fürdési árak a következők:

I kád személyenként — 40 fillér

II kád fűtés és ruhákkal — 80 fillér

Egyben ajánlom a városkerti vendéglőt; a hol jó ételek és italok minden időben kaphatók. X X tisztelettel a fürdőbérlet.

Faeladási hirdetmény.

Jólva rt. város a tulajdonát képező erdő szarvára és kövipataki dűlőben lévő ez évi vágásából kikörülő s cirka 900 m² kiterjedésű területet 1909. évi január 25-én d. e. 9 órakor írásbeli zárt ajánlatokkal eladja.

Az ajánlatok külön a szarvára és külön a kövipataki vágásokba a következő osztályokra adandók be:

I. — 19 em. középméretű.

II. 20—29 em. középméretű.

III. 30—39 em. középméretű.

IV. 40— em. középméretű.

Bánatpénz mindkét vágásra 1000—1000 korona.

A kellő bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok az árverést megelőzőleg az árverési bizottság elnökének átadandók.

Utó- és elkészen beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes árverési és szerződési feltételek az árverés megkezdése előtt felolvastatni fognak s addig a városi erdő hivatalnál megtekinthetők.

Jólván, 1908. december hó 18-án.

Basilidesz, polgármester.

Özv. HOLLÓSY JÓZSEFNÉ

legrégibb

temetkezési vállalata

Rimaszombtatban.

Losonczy-u. 21. sz. a. saját házában.



Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönségnek szíves tudomására, hogy butorizetemet teljesen feloszlattam.

temetkezési vállalatomat

azonban kibővítve tovább folytatom.

Hosszu időn át szerzett tapasztalatot biztosítékot nyújt minden a temetkezés elrendezésére körül szükségeslegű összes ügyeknek gyors és pontos kivételére.

Vidéken történő temetések elrendezését ezután is a legnagyobb készséggel elrendezem.

Szemfedel, koporsó és sírköszörűk s az összes temetkezési kellékekkel nagy raktárak tartok.

Teljes tisztelettel: **Özv. Hollós Józsefné.**

FÜRDŐMEGNYITÁS!

Alulírott tisztelettel hozza a nagyérdemű közönség tudomására, hogy a legnagyobb kényelemmel berendezett

GŐZ- és KÁDFÜRDŐJÉT

megnyitotta.

Fürdési idő férfiaknak: Kedden d. e. 6—11 óráig. Pénteken d. u. 2—6 óráig.

Nőknek: Kedden d. e. 6—11 óráig. Pénteken d. u. 2—6 óráig.

Jegyek a fürdőpénztárnál válthatók.

Varga Lajos, fürdőtulajdonos.

Pályázati hirdetmény.

A rimaszombati kerületi munkásbiztosító-pénztár igazgatósága folyó évi december hó 23-án 1702/908. szám alatt hozott határozata folytán egy ügyvezető titkári, az esetleg megüresedő ellenőrszámfejtői- és egy nyilvántartói állásra pályázatot hirdet.

1. Az ügyvezető-titkári állás, évi fizetés 2200 korona és 400 korona lakbér, megköveteli nagykorúság, középiskolai vagy felsőfokú kereskedelmi iskolai érettségi bizonyítvány, vagy ezekhez hasonló más képesítési bizonyítvány, vagy a hivatalban levőktől — kik előnyben részesülnek — az eddig betöltött állásról bizonyítvány.

2. Pályázat utján esetleg megüresedő ellenőrszámfejtői állás, évi fizetés 1600 korona, lakbér 320 korona, megköveteli a nagykorúság, a középiskola jó sikerrrel való elvégzése, a kettős könyvvitel-ben jártasság, mi bizonyítványon igazolható, vagy hivatalban levőktől az eddig betöltött állásról bizonyítvány.

3. Nyilvántartói állás, évi fizetés 1200 korona, lakbér 240 korona, megköveteli nagykorúság, alsófokú középiskola jó sikerrrel való elvégzése, mi bizonyítványon igazolható, vagy hivatalban levőktől az eddig betöltött állásról bizonyítvány.

Az állások a végleges átszervezésig ideiglenesen lesznek betöltve, a véglegesítés az Országos Munkásbiztosítási és Balesetbiztosító pénztár jóváhagyásával történik. A javadalmazás a pénztárak átszervezésekor fog véglegesen megállapíttatni.

Működési körüket az 1907. évi XIX. t.-cz. és az ezzel kapcsolatos rendeletek szabják meg.

A kellőleg felszerelt és sajtóközleg írott kérvények, melyhez a szükséges okmányok csatolandók, s eddigi alkalmazatásuk is igazolható, 1909. évi január hó 15-éig nyújthatók be a pénztár alulírott igazgató-elnökéhez.

Később érkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

A megválasztott tisztviselői állásukat 1909. évi február hó 1-én tartoznak elfoglalni.

Rimaszombtat, 1908. december hó 23-án.

Szűts László, ellenőrszámfejtő.

Id. Rábel Miklós, igazgató-elnök.

Eladó házak.

Rimaszombtatban, a Jánosi-u.

37. sz. alatti két lakóház, a hol az egyikben van 4 szoba, előszoba, konyha és éléskamra, a ház alatt több pince.

A másikban van három szoba és konyha tágas udvar és kert.

Érdeklődők forduljanak **dr. Törköly József** urhoz.

A t. utazó közönséghez!

Rimaszombtatban, a „TOMPA”-szállodában

egy szoba fűtés, világítással és egy ágygyal 2 kor.; ugyanez két ágygyal 4 korona. Hónapos szobák kaphatók megegyezés szerint teljes ellátással is.

Elfogad **havi előfizetőket** benti és kinti étkezésre.

Ajánlja továbbá kitűnő minőségű **szentendrei** és **ajnácskői** új borait, literenként 32 krajczárért.

Naponta friss csapolású **maláta-sör**, egy pohár 10 kr.

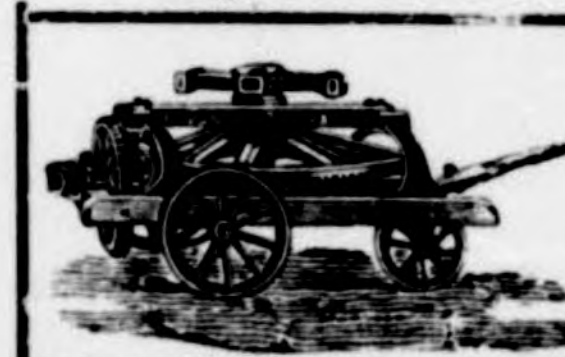
Szíves pártfogását kéri az utazó és szórakozni kívánó közönségtől:

GEDE ISTVÁN, vendéglős.

FLEISCHER és TÁRSA

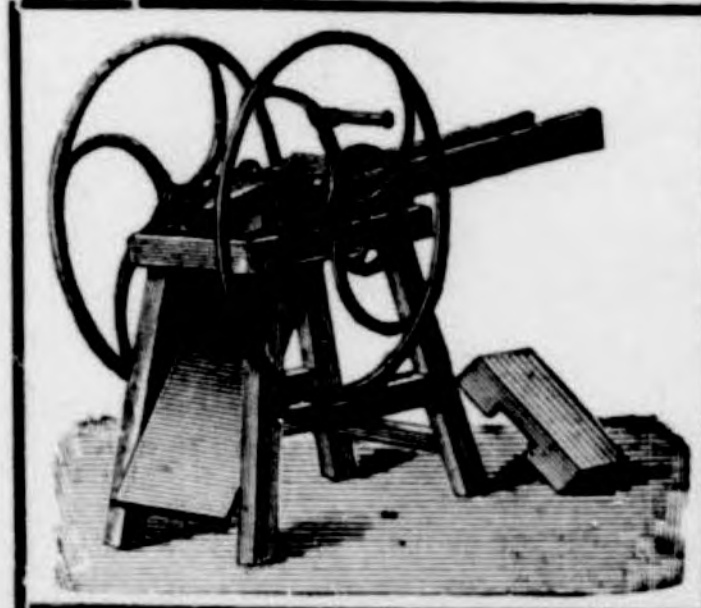
gazdasági gépgyára és vasöntője Kassán, Vám-utca 11. sz. alatt.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel-tartásával szélszerűen s gondosan gyártott jöhrnevi gépeit, nevezetesen: **Szecsavágókat**, kézi- vagy járgányhajtásra. — **Répvágókat** és **tengeri morzsolókat**. — **Olajsajtolókat** és **olajmag-pörkölőket**. — **Olajmag-zúzókat**. — továbbá **örlő** és **daráló malmokat**. **Progress-tisztító gépeket**, **lisztosztályozó hengereket**, **szivattyúkat**, **gőzgepeket**, **gőzkazánokat**,



malom- és szeszgyár-berendezéseket stb.

Gépeink, eszközeink és egyéb **gyártmányaink** készletben tartjuk gyárunkban. Gazdasági gépeink **képes**, valamint öntőként gyártmányaink **árjegyzékben** kívánatra bérmentve küldjük.



Benkó János

Gömörvármegye legrégebb és legnagyobb butortelepe,

valamint temetkezési vállalata Rimaszombtat, Kossuth-u. és Kmetty-utca sarok.

Ajánlja óriási készlettel bíró butortelepét a n. é. közönség jóakaratu figyelmébe; divatos nappali és hálószoba berendezések, menüasztok, kelengye és egyéb más butorzatok a legnagyobb választékban mérsékelt áron kaphatók. Temetkezési vállalatom szintén ajánlom a n. é. közönség figyelmébe. Ajánlok bármilyen egyszerű temetéstől a legdíszesebb temetésekké a teljes elrendezéséig.



Úzlettel kapcsolatban igen nagy és választékos raktárt tartok fenn a legújabb szerkezetű és legkitűnőbb zenélő és beszéző **gramofonokból** és a hozzávaló mindenféle egy és kétoldalas **gramofon-lemezekből**. Gramofonjaim a technika legújabb vívmányai; a lemezek pedig a legújabb művészek és zeneszerzők énekeit és zeneköltésait foglalják magukban. Ezen, ma már általános közkelettségnek örvendő zeneeszközök igen alkalmasak karácsonyi és újévi ajándékként, a melyből raktáramban nagy választék van és azok jutányos áron, sőt részletfizetésre is megszerezhető.

A n. é. közönség figyelmét tisztelettel hívom fel üzletre és kérem jóakaratu pártfogását.

Rimaszombtat, 1908. november hó.

Özv. Benkó Jánosné, tulajdonos.